

З огляду на вагомий вплив стигми та дискримінації на те, як людину сприйматимуть у суспільстві, підтримка з боку медичних працівників дасть змогу полегшити цей тягар, сприятиме підвищенню прихильності до лікування й значно ефективніше протистояти епідемії туберкульозу.

Some aspects of stigma and discrimination in patients with tuberculosis

V.I. Potaichuk, I.O. Galan, Yu.A. Varchenko

O.O. Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

Tuberculosis refers to diseases that are exposed to stigma. Stigma may occur in castigating the moral, avoid, ignore, isolation, aggression against the individual. Emotional support from the medical workers will help alleviate the burden of stigma, promote adherence to treatment and greatly more effectively confront the epidemic. ■

Проблема потрійної інфекції: туберкульоз, ВІЛ-інфекція, вірусні гепатити В і С

Р.Г. Процюк, Г.Ф. Марченко

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

Мета роботи: проаналізувати епідемічну ситуацію щодо ТБ, ВІЛ-інфекції/СНІДу та вірусних гепатитів В і С в Україні.

Матеріали та методи. В Україні протягом останніх 8 років (2005–2013 рр.) знизилася захворюваність на ТБ на 19,3 % і підвищився показник ВІЛ-інфікованих на 63,0 %. Паралельно стало більше хворих на хронічні гепатити В і С. Кількість хворих на ВГВ і/або ВГС у протитуберкульозних стаціонарах становить 4–5,5 %. У 9,7 % осіб віком від 15 років і старших з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ-інфекції виявлено маркери гепатиту В, а у 35,4 % – гепатиту С. За останніх 7 років (2005–2012 рр.) кількість пацієнтів із поєднанням ТБ/ВІЛ/СНІД зросла в 3,2 рази, а смертність хворих на СНІД від ТБ – у 2 рази.

Проте в 2013 р. порівняно з 2012 р. уперше зменшилася кількість випадків смерті від СНІД-асоційованого ТБ (темп приросту – 8,2 %) завдяки впровадженню антиретровірусної терапії (темп приросту +31,8 %).

Висновки. ТБ як найпоширеніша опортуністична хвороба у ВІЛ-інфікованих став головною причиною смертності від СНІДу, а ВІЛ-інфіковані – саме те підґрунтя, на якому поширюється епідемія ТБ і вірусних гепатитів В і С.

Проблеми, що існують у сфері охорони здоров'я та впливають на показник смертності хворих на СНІД, зумовлені пізньою діагностикою вірусних гепатитів В і/або С у ВІЛ-інфікованих та несвочасним призначенням антиретровірусної терапії.

The problem of the triple infection: TB, HIV, viral hepatitis B and C

R.G. Protsiuk, G.F. Marchenko

O.O. Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

Tuberculosis, HIV infection and viral hepatitis B and C remain relevant both in the world and in Ukraine. HIV/AIDS epidemic is the reason of worsening of the situation on TB. Over 30 % of HIV-infected persons are suffering from TB and about 60 % of them die. ■

Біохімічні показники крові у хворих на туберкульоз легень у поєднанні з ВІЛ-інфекцією та вірусними гепатитами В і С

Р.Г. Процюк, Г.Ф. Марченко, Т.В. Малиновська, Сукач М.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

Попри сучасну хіміотерапію, лікування туберкульозу буває тривалим і не завжди ефективним. Однією з причин недостатньої ефективності хіміотерапії є одночасна наявність супутніх захворювань та побічна дія протитуберкульозних препаратів.

Протитуберкульозні препарати, даючи терапевтичний ефект, можуть одночасно зумовлювати й розвиток побічних реакцій, які клінічно виявляють у перші місяці лікування. Серед побічних реакцій найчастіше бувають ураження гепатобіліарної системи, що доволі часто виявляється змінами біохімічних показників крові, які важливо врахувати перед призначенням протитуберкульозної хіміотерапії.

Мета роботи: вивчити біохімічні показники крові у хворих на туберкульоз легень у поєднанні з ВІЛ-інфекцією та вірусними гепатитами В і/або С.

Матеріали та методи. Обстежено 56 хворих з уперше діагностованим туберкульозом легень до лікування і після завершення його інтенсивної фази. Оцінювали клінічні симптоми та біохімічні показники крові: рівні загального білка, білірубину загального та прямого, АЛАТ, АсАТ, гамма-ГТ, глюкози, сечовини, креатиніну і холестеролу.